

Ciril KOSMAČ: GOSENICA (analiza po branju)

1) Ali so trditve o prebranem odlomku pravilne ali ne?

TRDITEV	DRŽI	NE DRŽI
Dogajanje je postavljeno v realni prostor in čas.		
V besedilu prevladuje opisovanje.		
Napetost se na določenih delih stopnjuje.		
V pripovedovalcu bi lahko prepoznali tudi avtorja besedila.		
Prizorišče v besedilu se spreminja.		

2) O čem predvsem pripoveduje besedilo? Podčrtaj pravilne odgovore.

o osamljenosti	o hrepenjenju po zunanjem svetu	o narodni tematiki	o življenju izven celice
o boju za obstanek	o želji po svobodi	o lepem razgledu skozi okno	o molitvi

3) Kaj od naštetega je v besedilu v ospredju? Izberi pravilni odgovor.

- V ospredje je postavljena gosenica, ki žre liste mladike.
- V ospredje so postavljeni mladika kostanja in mladi listi.
- V ospredju je pripovedovalčev odnos do življenja in borbe zanj.
- V ospredju je stiska pripovedovalca, ki jo doživlja v ječi.

4) Kako se pripovedovalec počuti v zaporu? Zapiši kratek odgovor in ga podkrepí s primerom iz besedila, ki to potrjuje.

5) Pripovedovalec opazuje borbo med življenjema. Kaj bi v tej borbi lahko pripisal gosenici in kaj mladiki divjega kostanja? Označi z G (gosenica) ali MK (mladika kostanja)

krepka	požrešna	poraženka	zmagovalka	nemočna
močna	trdovratna	boječa	krhka	

Preberi odlomek iz pisateljevega življenja in razmisli o tem, kako je izhodiščno besedilo Gosenica povezano z njim.

Kosmačevo kasnejše pisanje so močno zaznamovale zgodovinske razmere in položaj primorskega ljudstva pod okupatorjem. Že leta 1918 so tamkajšnje slovensko ozemlje zavzeli Italijani in začeli z zatiranjem vsakršnega kulturnega in narodnozavednega udejstvovanja. To je prebudilo uporniškega duha v tolminskih ljudeh in tudi v Kosmaču. Zaradi svojega uporniškega delovanja in poudarjene narodne zavednosti je pri devetnajstih letih pristal v italijanskih zaporih. Zaradi pomanjkanja dokazov in mladosti so ga leta 1930 na prvem tržaškem procesu prostili in mu odredili le strog policijski nadzor.

Kaj sklepaš, koga ali kaj bi lahko še simbolizirali gosenica in mladika drevesa?

S pomočjo PPT in eučbenika (<https://eucbeniki.sio.si/slo9/2408/index6.html>) dopolni manjkajoče podatke.

CIRIL KOSMAČ: življenje in delo

*rodil: _____ (Slap ob Idrijci), +1980 (Ljubljana)

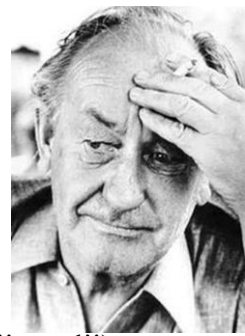
*Pisal predvsem o malih ljudeh z njegovega Tolminskega, pa tudi o vojnem času (socialni realizem).

*šolanje: Gorica, Tolmin

*član TIGR-a, partizan

*urednik Slovenskega poročevalca, dramaturg pri Triglav filmu

*scenarist (napisal scenarij za prvi slovenski celovečerni film Na svoji zemlji)

DELO:

- **KRATKA PROZA:** _____ in kruh, Balada o _____ in oblaku, Tantadruj
- **KRATEK ROMAN:** Pomladni _____

Kosmač je pisal predvsem novele. Ponovimo ZNAČILNOSTI NOVELE:

Novela je _____ dolgo pripovedno besedilo, krajše od romana ter daljše od črtice in slike. Pripovedovanje v noveli je _____ in zgoščeno ter dopušča preobrat, ki mu sledi _____ konec. Izpostavljen je nek ključni _____ v življenju _____ književne osebe.

Začetnik novele naj bi bil **Giovanni Boccaccio**, ki je napisal zbirko stotih novel *Dekameron* (delo smo obravnavali v začetku šolskega leta).

Katere pa so značilnosti ČRTICE (predvsem CANKAR) in SLIKE (TAVČAR)? Primerjaj!

ČRTICA	SLIKA
<ul style="list-style-type: none">*kratko pripovedno delo,*zgoščena pripoved <u>o enem dogodku</u>, doživetju, majhen izsek iz življenja,*oriše človekovo <u>čustveno razpoloženje</u>, bežen vtis o čem – najpomembnejša so čustva, ozračje,*malo zunanega dogajanja, malo oseb,*na meji med pripovedno in lirsko prozo.*Ivan Cankar: Skodelica kave, Zofka Kveder: Potovalci	<ul style="list-style-type: none">*kratka pripoved <u>o eni osebi</u>,*zgodba je kratka, zgoščena, nerazvejana,*vsebuje <u>velik časovni razpon</u>,*avtor o stvareh poroča in jih ne olepšuje, prisoten kot priča dogajanja,*imenovana tudi portret, obraz,*dogodek iz resničnega življenja,*specifična slovenska oblika (je črtica, ki se razlikuje od Cankarjevih).J. Kersnik, Ivan Tavčar: Tržačan